

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de l'obaga Fosca
Alçada: 326

Coordenades:

Latitud: 41.65872
Longitud: 1.87885
UTM Est (X): 406654
UTM Nord (Y): 4612493

Classificació

Número de fitxa: 08053 - 334
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle: XVIII-XIX

Estat de conservació: Bo

Notes de conservació: És una barraca molt ben conservada, amb la pedra ben treballada. Malauradament ha perdut el recobriment de terra per manca de manteniment i amb el pas del temps això ha comportat que un parell de lloses del voladís, tant imprescindible per evitar les filtracions d'aigua de pluja cap a l'interior, es desprengui, amb el conseqüent moviment del pedruscall. Valdria la pena, donada la qualitat constructiva i l'estat de conservació, que es prenguessin les mesures adients per a conservar-la.

Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08052A0050001000000M
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al vessant occidental de la Serra de l'Obaga Fosca, pujant per un camí a mà esquerra (un cop hem deixat el torrent del Sot Gran) resseguint una feixa d'ametllers força allargassada. Cal vorejar-lai continuar el mateix camí fins arribar a una solera de roca molt planera. Allí, a mà esquerra mateix neix un corriol per on hi transiten les motocicletes cros. Només agafant-lo ja es pot veure la barraca gairebé arran de camí. Te una filera de rocs disposats al davant mateix, com si la protegissin.

És de planta circular, amb un diàmetre interior de 2,10 metres. Està molt ben executada, amb la pedra molt ben desbastada i rejuntada. Tots els carreus són aproximadament de la mateixa mida i estan calçats amb pedruscall en forma de falca, introduïts a cops de mall o maceta per consolidar la construcció.

La porta està orientada al sud, amb una única llinda plana, una lleixa al damunt i els brancals rectes, lleugerament inclinats cap a l'interior. Mesura 1,25 metres d'alçada per una amplada de 0,65 metres. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament. El voladís es manté gairebé tot sencer a excepció d'un parell de lloses, mentre que el recobriment de terra tant característic d'aquestes construccions ha desaparegut Té una espitllera orientada al sud-est.

Havia tingut una portella de fusta collada al brancal dret.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

